

11 DUBTES SOBRE BOLONYA QUE MAI NINGÚ T'HA EXPLICAT

PRINCIPALS IDEES PLANTEJADES AL SEMINARI DE FORMACIÓ DE PIQUETS I PUNTS INFORMATIUS
26.02.08

SI NO VOLS SER COM JO, INFORMA-TE'NI
La desinformació juga en contra teu

Comitè de Vaga UAB (Comissió Discurs)
comitevaguab@gmail.com
<http://comitevaguab.blogspot.com>
<http://especialbolonya.wordpress.com>

CONTINGUTS

- 1.- L'aplicació de Bolonya és una obligació derivada de la Unió Europea?
- 2.- L'EEES (Bolonya) és realment una coordinació europea de títols universitaris?
- 3.- Quina relació té el EEES amb l'Acord General de Comerç i Serveis?
- 4.- Com es relaciona l'aplicació de l'EEES amb les condicions laborals i la qualitat docent, investigadora... dels treballadors a la universitat?
- 5.- Què passa amb l'ensenyament en català?
- 6.- Suposa l'aplicació de l'EEES una pujada dels preus dels estudis?
- 7.- Una llicenciatura/diplomatura equival a un grau?
- 8.- Què passa amb els estudiants que ara estan fent llicenciatures/diplomatures? Seràn llicenciats/diplomats o seràn graduats?
- 9.- I la revolució pedagògica?
- 10.- Beques vs préstecs.
- 11.- ANECA/AQU?

Extra! DOCUMENTS D'ALT INTERÈS DIVULGATIU:
declaracions recents de la Ministra i del Conseller
d'Universitats.

1.- L'aplicació de Bolonya és una obligació derivada de la Unió Europea?

- No. La UE, a iniciativa del R.U no té competències en educació. (Tractat Constitutiu de la Comunitat Europea, art.149.4)
- Bolonya és una DECLARACIÓ de 1999, és a dir, una declaració d'intencions que cada país decideix com i si vol aplicar i pot sortir sense cap mena de represàlia legal. De fet a Grècia s'ha aturat i no s'ha acabat el món.¹ No és un directiva ni res semblant a una regulació derivada de d'alt.
- De fet l'àmbit de països adherits a la Declaració inclou Estats de fora de la UE.
- Per tant Bolonya a cada Estat té un nom (una llei). A l'Estat Francès, LRU, a l'Estat espanyol: LOU (2001, lleument reformada 2007). El Reial Decret és un desenvolupament del que estableix la LOU per concretar els grans trets dels Graus, Postgraus, ...
- A Catalunya, el Parlament va aprovar la **Llei d'Universitats de Catalunya** (2003) per adaptar-se a la LOU i a la liberalització que estableix l'OMC:

"les aportacions del Govern de la Generalitat s'han de limitar a l'oferta universitària que es presta amb caràcter no empresarial, en previsió de la liberalització d'aquest sector en el marc de les negociacions en el si de l'Organització Mundial del Comerç." (Preàmbul)

2.- L'EEES (Bolonya) és realment una coordinació europea de títols universitaris?

- No. Únicament estableix una moneda comú: L'EUROCRÉDIT. (crèdits ECTS).
- L'existència d'aquesta moneda no garanteix cap reconeixement automàtic dels títols de Grau o Postgrau obtinguts fora del teu Estat.
- Cada Estat ha fet la seva llei i ha establert el seu model (3+2, 3+1+1, ...). Amb la qual cosa, el mateix grau (si és que té la mateixa denominació) a l'Estat francès o espanyol pot tenir desigual càrrega d'eurocrèdits (a més de la divergència de continguts).
- De fet, a l'Estat espanyol CADA UNIVERSITAT ha establert el seu model. El de la UAB és:

¹ Durant el 2006, totes les facultats (més de 400) van estar ocupades durant els dos mesos que van durar les mobilitzacions. Els nivells de seguiment per part dels estudiants van ser altíssims, pràcticament unànime, amb més de 70.000 estudiants donats d'altres a les assemblees que defensaven la universitat pública. El moviment va fer retrocedir al govern, **que va retirar el seu pla de reformes.**

- 3 anys (títol propi)→ per obtenir-lo has de pagar les taxes de títols propis, que no estan regulades públicament (les defineix la pròpia universitat)
- 1 any (títol de grau)→ per obtenir-lo has de pagar les taxes corresponents fixades per l'Estat i pel Govern Autòmic
- 1 any (màster)

Però altres universitats han establert altres models...

- El Reial Decret preveu que la mobilitat i el reconeixement de títols dins i fora de l'Estat sigui mitjançant els actuals procediments d'homologació de títols (per a estrangers que vinguin de fora o si surts a l'estranger) o de convalidació d'estudis (dins de l'Estat) comptant ja amb un termini de quatre anys per fer els "complements" que faltin sigui a dins o fora de l'Estat.

3.- Quina relació té el EEES amb l'Acord General de Comerç i Serveis?

- L'EEES és l'aplicació POLÍTICA de les negociacions que s'estàn fent al sí de la Organització Mundial del Comerç (és a dir, la reunió dels estats per fomentar el tràfic econòmic). La darrera ronda de negociació va ser el GATT (per eliminar els arancels a productes típics).
- Ara, l'objectiu **ÉS OBRIR MERCAT** al Comerç i als Serveis. Dins dels servis hi ha l'educació (la sanitat, el transport, les comunicacions, ...).

DADES:

- A nivell mundial, la despesa pública en educació en el 2005 va ser de dos bilions de dòlars, més del doble que el mercat mundial de l'automòbil.²
- En el 2025, 160 milions de joves cursarà estudis superiors en tot el món. Actualment són 84 milions.³
- El mercat de les universitats europees en el 2005 va anar de 600 bilions d'euros.⁴

- Donat que l'ensenyament superior no és un monopoli públic pur de l'Estat (que és la denominació que fan servir per dir "serveis públics"), obrir mercat sobre la universitat és legítim des de la seva òptica.
- Donat que hi ha universitats privades i l'objectiu és fomentar la lliure competència i lliure comerç, el fet de que les universitats públiques tinguin una matrícula més barata que les privades, per estudiar-hi hi existeixen beques o s'exigeixen unes condicions laborals millors (funcionaris) **fa que des de la visió de l'OMC totes aquestes**

² Financial Times, 12/09/2005

³ "The Knowledge web, People power fuel for the new economy" (2000), estudio realizado por la banca Merrill Lynch.

⁴ Financial Times, 12/09/2005

mesures siguin perjudicials i "distorcionadores" del mercat o com a "competència desleial".

- La manera d'aconseguir que les universitats públiques no tinguin "privilegis" per captar quota de mercat (estudiants):
 - Restricció del finançament públic (també limitat pel Tractat de Maastrich que diu que l'Estat no pot tenir més d'un 3% de déficit públic→REDUCCIÓ DE LES POLÍTIQUES SOCIALS)
 - Restricció i substitució progressiva de les beques per préstecs.
 - Increment progressiu del preu de les taxes i matrícules que paguen els estudiants per aproximar-se al cost real dels estudis (com es supossa que fan a la privada)
 - Condicionar el finançament públic a l'obtenció de rendibilitat i productivitat (segons criteris de mercat no socials)

En resum, l'aplicació de l'EEES supossa canviar la concepció de l'accés a l'ensenyament superior com a un dret social (al qual qualsevol persona que tingués les capacitats o nivell educatiu pogués accedir-hi independentment de la seva classe social per accedir, p.e. a una feina millor remunerada) a una **mercancia per a privilegiats.**

4.- Com es relaciona l'aplicació de l'EEES amb les condicions laborals i la qualitat docent, investigadora... dels treballadors a la universitat?

- L'aplicació de l'EEES també supossa un canvi del model universitari. **De la universitat de masses** (que mai ha estat ni popular ni democràtica però que sí que va permetre no a tots però sí a molts fills i filles de treballadors formar-se per accedir a treballs millor remunerats) **a la universitat d'èlit.** Això supossa:
 - reducció del nombre d'estudiants (per l'encariment i pels filtres d'accés al grau i al postgrau) i per tant,
 - menys professorat i personal en general.
- A la transició, es produeixen problemes: molts estudiants amb moltes entregues (més hores de feina de correcció), implementació de nous tecnologies (increment de tasques sense reconeixement salarial, SID's, p.e.), ...

Per donar a l'abast s'hauria de contractar personal. Però:

- Hi ha menys finançament públic (avui a la UAB els diners de la Generalitat només cobreixen el 90% de la despesa de personal i prou)
- Hi ha instruccions de la Generalitat i de les instàncies públiques per no incrementar el personal funcionari (anomenat Capítol I, per la partida pressupostària a la que es troben)
- La LOU estableix que al menys el 51% del personal universitari ha de ser funcionari (abans de la LOU, amb la LRU era del 70%, per cert).

Llavors?:

- Fan beques en lloc de contractes (més barats) a tots els serveis,
 - .inclosa la docència (becaris suport docència, becaris predoctorals). *Hi ha un figura laboral a la LOU, l'ajudant de professor, però la UAB ha decidit que és massa cara i no la farà servir*
 - La investigació (becaris predoctorals, becaris de Capítol VI o de "suport a la recerca)
 - Serveis bàsics (administratius,...): PCUES, beques de col·laboració...
- S'estenen contractes irregulars: amb hores no declarades, falsos associats, personal contractat com a professor associat que fa tasques de PAS.
- Es puja el volum de tasques del PAS.
- Subcontractes, privatització pura i dura ...

5.- Què passa amb l'ensenyament en català?

Quan l'educació superior és una mercaderia i l'objectiu és guanyar mercat, i segons els mèrits fets en aquest sentit s'obté finançament públic...és clar que el català no té gaires papeletes per ser un atractiu mundial de captació de talents de l'estranger... A menys que, la Generalitat utilitzi la llengua com a eina de divisió i legitimació del procés (amb les limitacions estructurals que esmentem) o a no ser que La Caixa tingui especial interès en que la població pugui desenvolupar la seva feina qualificada i especialitzada en la llengua del territori i decideixi donar diners per això...

La protecció de la llengua és com la protecció de les beques: una prioritat social però no de mercat i aquest tipus de prioritats contradiuen tot l'esperit del discurs i de les lleis promulgades fins ara.

6.- Supossa l'aplicació de l'EEES una pujada dels preus dels estudis?

- Si. El fet de fer de l'antic segon cicle un postgrau estableix un altre rang per a la regulació pública dels seus preus segons els barems dels antics postgraus (doctorats, bàsicament) que ara per ara tripliquen el preu del crèdit d'una llicenciatura.--> de moment el preu del segon cicle es triplica.
- Públic no més vol dir "publicat al BOE" o en el seu defecte al "DOGC", compte. Per tant, preu públic no és garantia de "preu popular".
- L'art. 81 de la LOU estableix que el preu dels estudis (siguin de grau o postgrau) s'ha d'acostar progressivament al preu real dels estudis. Això vol dir pujar, inevitablement.

En el caso de estudios conducentes a la obtención de títulos de carácter oficial y validez en todo el territorio nacional, los precios públicos y derechos los fijará la Comunidad Autónoma, dentro de los límites que establezca el Consejo de Coordinación Universitaria que estarán relacionados con los costes de prestación del servicio"(art.81.b)

- D'altra banda, la proliferació de títols propis intermitjos (com vol fer la UAB) supossa increment dels pagaments de taxes per emissió de títols.
- D'altra banda, si vols exercir "mobilitat" sigui a Europa o a l'Estat, això supossa, com ara, pagar la convalidació d'estudis (no més canvia la unitat de recompte, abans crèdits de diferent tipus, ara Eurocrèdits). Convalidació d'estudis=pagament de taxes + cursos complementaris.

7.- Una llicenciatura/diplomatura equival a un grau?

- No. Les llicenciatures i diplomes estan regulades i tenen categories laborals específiques. Els Graus no.
- Els Graus estan definits pel RD com a "estudis generalistes", independentment del que cada facultat faci, aquesta és la consideració oficial del seu contingut.
- Declaracions d'un especialista en Sociologia de l'Educació i promotor del Pla Pilot de Sociologia: "les empreses ens demanen estudis per dir quines competències els hi convenen pels treballadors del futur i ens diuen "que la gent sàpiga fer però que no pugui demanar la seva categoria al conveni". Més clar, l'aigua.

[es pot ampliar informació al Dossier de la PMDUP:
<http://especialbolonya.files.wordpress.com/2008/02/comissio-discurs-dossier-ees-definitiu.doc>]

8.- Què passa amb els estudiants que ara estan fent llicenciatures/diplomatures? Seràn llicenciats/diplomats o seràn graduats?

De moment no ho sabem, però tenim indicis del que pot passar:

- El Reial Decret estableix que tenen dret a seguir amb la normativa del seu pla d'estudis.
- Això vol dir que no et poden treure el dret a examinar-te, però no et garanteix que tinguis docència (com ha passat amb altres reformes de plans d'estudis) i més, tenint en compte que el sistema és MOLT DIFERENT i que mantenir tot dos, supossa unes necessitats de personal que no es poden assumir (veure punt anterior).
- Però també estableix que les universitats establiran els mecanismes per propiciar el trasvàs d'estudiants de plans antics als nous.
- Les darreres declaracions de la Ministra d'Educació és que es donaran totes les facilitats perquè així sigui.
- Actualment, les estadístiques de la UAB contabilitzen a TOTS/ES els estudiants com a "graus", malgrat que són estudiants de llicenciatura i diplomatura.

La UAB encara no s'ha pronunciat oficialment en cap sentit, malgrat diverses demandes d'aclaració. Tot el que es digui per part de la institució no té cap document oficial que ho estableixi. Compte amb la desinformació dels degans i vicedegans i compte amb les mentires.

9.- I la revolució pedagògica?

- La revolució pedagògica no té sentit: no hi ha formació específica al professorat ni recursos per tirar-la endavant (debats amb 100 persones?, treballs amb 25 persones?)
- Per canviar el model pedagògic no calen ni eurocrèdits ni graus, de fet moltes facultats ja tenien metodologies participatives.
- L'avaluació continuada ha sigut una demanda històrica del moviment estudiantil, però també els mitjans per portar-la a terme. Fer avaluació continuada sense beques i amb els horaris i ritmes que estan patint els estudiants dels plans pilots és una aberració i una fal·làcia.

10.- Beques vs préstecs.

- Les beques són una mesura que en teoria ha de garantir que un estudiant, encara que sigui de família obrera, pugui estudiar i no

deixar els estudis per treballar, sempre i quan tingui un rendiment acadèmic mínim.

- o Per això es donen en funció del nivell de renda.
- o Per això a tothom que tingui els requisits se l'han de donar (independentment de la previsió).

Per tant una beca contempla d'accés als estudis universitaris com un dret que ha de garantir a la població amb menys recursos econòmics.

- Els préstecs tenen una dotació pressupostària limitada. Es donen en funció de l'ordre de petició i qui no hi arribi mala sort. Els del Ministeri, són sense interessos (de moment) i s'han de tornar quan tinguis una molt bona feina. Els de la Generalitat són amb interessos i s'han de tornar sí o sí.

Per tant un préstec veu l'accés als estudis universitaris com un privilegi que cadascú s'ha de costejar independentment del seu origen social.

D'altra banda, els postgraus no permeten demanar les beques tradicionals del règim general. O demanes un préstec d'aquests o una beca predoctoral/màster (que es donen en funció de l'expedient acadèmic i abarquen a molt poca gent a la pràctica).

[més informació al Dossier de la PMDUP:

<http://especialbolonya.files.wordpress.com/2008/02/comissio-discurs-dossier-eees-definitiu.doc>]

11.- ANECA/AQU?

La LOU estableix que la qualitat de l'ensenyament pel que fa als professors, resultats de investigació i contingut dels estudis l'han de "medir" AGÈNCIES EXTERNES, és a dir, sense control polític (ni social) efectiu, malgrat les promeses que feia des de l'oposició ZP.

És com si les universitats fòsin com Fontvella i per tant, hi un laboratori que mesura la qualitat de les seves aigües.

Aquestes agències estatal (ANECA) i la catalana (AQU) SÓN ELS AGENTS que APROVARAN definitivament els Graus.

- L'Agència Nacional per l'Avaluació de la Qualitat i Acreditació (ANECA-estatal) i l'Agència per la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU). Es tracta d'**organismes externs a la comunitat universitària, que estan formats per empreses i que desenvolupen un paper determinant** ja que són els responsables de l'avaluació tan de les universitats i de les titulacions, com del personal docent i investigador.
- Aquestes agències establiran **rànquings d'universitats i de titulacions seguint criteris neoliberals** amb l'objectiu d'orientar tant la inversió empresarial com a l'escassa subvenció pública cap a les que vagin quedant millor situades. Així, hi haurà universitats de primera i de

segona classe competint contínuament per ser més rendibles i aconseguir finançament. Això portarà també un **gran increment de la competitivitat entre universitats i una important degradació de la qualitat de l'ensenyament i de la investigació**, que passarà a estar regida per criteris de rendibilitat econòmica.

DOCUMENTS D'ALT INTERÈS DIVULGATIU

**Declaracions de la Ministra d'Educació, Dolores Cabrera (PSOE).
Notícia de EL PAÍS.20 febrer de 2008 [EXTRACTE]**

"Tras continuas polémicas sobre la reestructuración de las carreras por la posible eliminación de títulos como Historia del Arte -muchas carreras de Humanidades vieron peligrar su existencia-, que lastraba un proceso que parecía que no iba a arrancar nunca, Mercedes Cabrera llegó al ministerio en abril de 2006, sustituyendo a María Jesús San Segundo, con la misión de José Luis Rodríguez Zapatero de que la universidad europea comenzase ya a andar en España.

Cabrera ha optado por cambiar de raíz el concepto: son las universidades las que deciden qué títulos dan. Cada campus hace sus planes de estudio y, si superan los controles de calidad del ministerio -a través de la Agencia de Calidad, Aneca- y de las comunidades, pasan a formar parte del Registro oficial de títulos. Al estilo del esquema anglosajón, los expertos prevén que en el nuevo modelo lo más relevante para acceder al mundo laboral o el académico ya no será el nombre del título que se haya cursado, sino los contenidos, lo que se haya aprendido, y en qué universidad se haya cursado.

El proceso aún está abierto. Estas 207 son las titulaciones que el ministerio se ha comprometido a evaluar a tiempo para que estén listas el próximo curso, pero puede que dé tiempo a verificar algunas más que se presenten a partir de ahora, aseguró Cabrera. En cualquier caso, todas las carreras que se ofrezcan a partir del curso 2010-2011 tienen que responder al nuevo modelo. Y la polémica probablemente tampoco termine aquí. Para empezar, porque **aún no se ha aclarado el esquema de las ingenierías con atribuciones profesionales, ya que siguen negociando el Gobierno, los rectores y los colegios profesionales.** Por eso, algunos de los 19 títulos de ingeniería que se han presentado pueden estar sujetos a cambios, por ejemplo, la Ingeniería Industrial que quiere ofrecer la universidad privada del País Vasco Mondragón Unibertsitatea.

Precisamente, han sido las universidades privadas las que han tomado la delantera y se han apresurado a presentar más carreras adaptadas. Acaparan casi dos tercios de los nuevos títulos, aunque es una pública, la Carlos III de Madrid, la que ha presentado más títulos: 23. El 70% de los campus públicos no ha presentado ningún título nuevo. "Un aluvión de titulaciones, probablemente nos hubiera chocado", dijo Cabrera. "**Se trata de un proceso en el que cada uno se incorpora en el momento que considera más oportuno**", añadió. La Complutense, la universidad presencial con más alumnos, ya dijo hace meses que el tiempo que han tenido para diseñar nuevos títulos era muy justo. Tampoco universidades como la de Sevilla, la Autónoma de Madrid, la de Barcelona o la UNED lo han hecho. Por comunidades, se quedarán probablemente sin títulos adaptados el próximo curso Andalucía [20% dels estudiants universitaris de tot l'Estat], Extremadura y Castilla-La Mancha.

Sí se empezarán a ofrecer, también en dos universidades privadas, los títulos para ser maestro de Educación Infantil y Primaria, que pasan de tener tres cursos a cuatro como todas las carreras. **También recordó la ministra el compromiso de las universidades para facilitar en los próximos años que los alumnos que hayan empezado titulaciones antiguas se puedan pasar a las nuevas.**

Es pot consultar sencer a: <http://especialbolonya.wordpress.com/2008/02/22/el-pais-graduados-en-cine-moda-y-sistemas-web/>

**Declaracions del Conseller d'Universitat Innovació i EMPRESA
(Huguet, ERC) 10.01.08. RESUM.**

- El conseller ho ha dit en el marc d'un acte organitzat pel Cercle d'Economia on ha participat amb la conferència "Catalunya, punt d'atracció de talent de la Mediterrània". Ha exposat els principals 5 reptes de la universitat catalana: consolidar l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), millorar la governança del sistema universitari, atreure talent, promoure la internacionalització radical i orientar-se al lideratge de la Recerca i la Innovació
- Huguet ha anunciat que el Departament incentivarà les inversions de les empreses en recerca i la incorporació de doctorands i investigadors a les empreses

Font: [Del web del Comissionat per a Universitats i Recerca \(Nota de premsa emesa pel departament d'Innovació, Universitats i Empresa\)](#). Es pot consultar sencer a : <http://especialbolonya.wordpress.com/2008/02/22/huguet-anuncia-que-aquest-any-reformara-la-llei-duniversitats/>